

Norrköpings kommun
Rådhuset
601 81 Norrköping

Kopia: Länsstyrelsen Östergötland,
Naturvårdsenheten, 581 86 Linköping

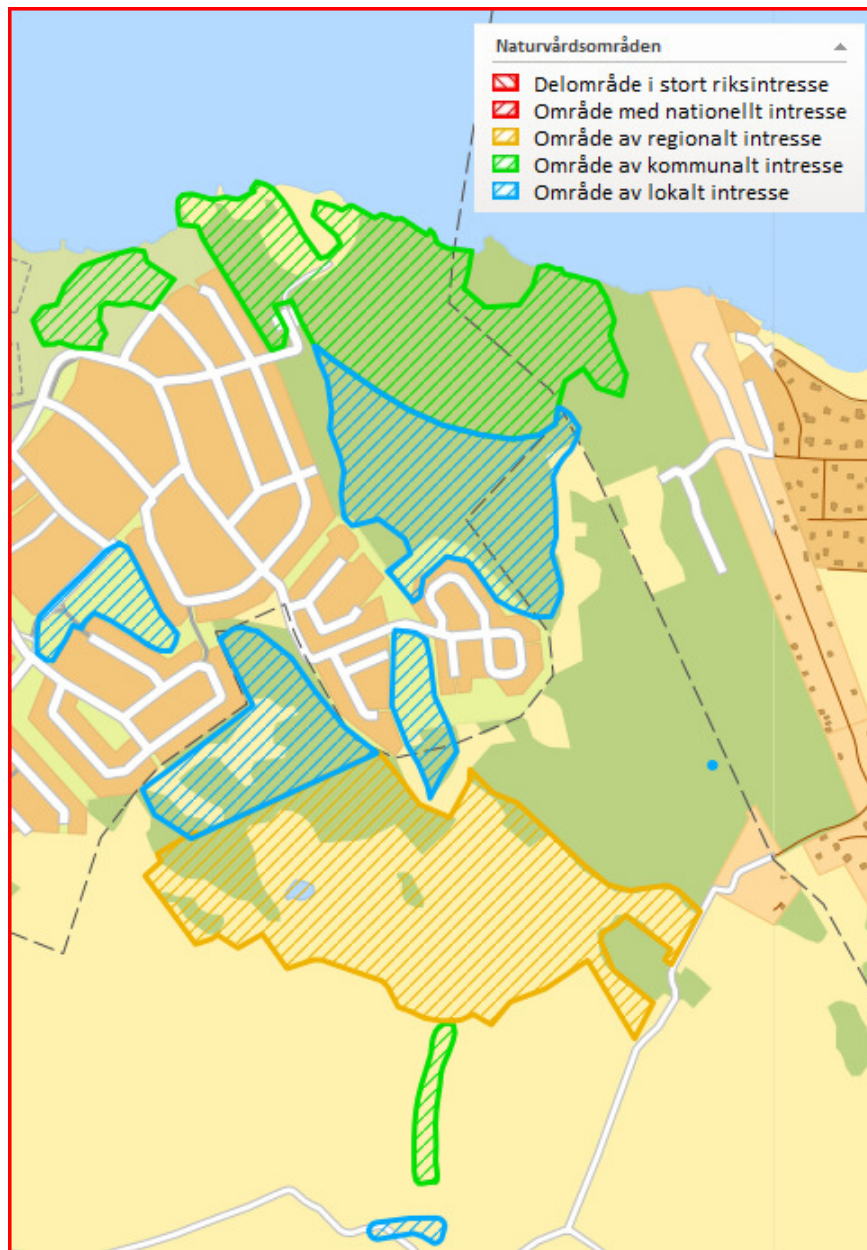
Norrköping 2014-02-11

Förslag till bildande av naturreservat i Abborrebergs skogsområde, Majeldsberget och Holmtorpshagarna i Norrköpings kommun

I december 2004 lämnade Naturskyddsföreningen i Norrköping, Lindö/Berga Hembygdsförening och Lindö Villaägareförening in ett förslag till bildande av naturreservat i området. För att återigen aktualisera frågan lämnar härmed Naturskyddsföreningen in en ny begäran. Området markerat med rött nedan vill vi ska bli naturreservat.

Området består av unik natur- och kulturmark och kännetecknas av en rik växtflora och djurfauna. Området är också en mycket värdefull plats för friluftsliv både för skolundervisning och privatpersoner.

Stora delar av föreslaget naturreservat är naturvårdsklassade i kommunens naturvårdskarta.

Områdesbeskrivning

Stora delar av området ägs av Norrköpings kommun sedan år 1951 och utgörs av ett sammanhängande skogs- och hagmarksområde som gränsar mot Bråvikens södra strand. I anslutning till friluftsområdet finns en bilparkering och ändhållplats för buss 116. Området kantas av äldre sommarstugor och relativt nybyggda villor samt Dörestads odlingslandskap.

Holmtorpets hagmarker

Art- och landskapsbeskrivning

Den mångformiga naturen vittnar om flera kontrasterande landskapsformer. Bråvikens södra strand kantas av ett livligt fågelliv med häckande fågelarter samt släta berghällar, runda, stora stenblock, klappersten, grus och sand. På vissa ställen av stranden är den klädd med vass eller gräs och starr med inslag av älgört, strandlysing, svärdsilja och fackelblomster. På några ställen går kortvuxen äng med höga, gamla och grova tallar ända ner mot vattnet och skapar säregna kontraster. Ibland står tallarna över en uppväxande, låg slyskog av asp och lönn med inslag av enstaka hägg, vildapel och vildkörsbär.

Vid snösmältning eller höstregn fylls små bäckar som är kantade med växter som kräver fuktigare platser, exempelvis av säl, måbär, mossor, pyrola, harsyra, blåbär och skräppor. Här och var ligger stora, högre stenformationer som på skuggsidan visar svartbräken, stensöta, träjon samt släta mossmattor och längre upp finns torra marker där tall och björk dominerar över lingon och ljung. Längre in i skogen dominerar mäktiga tallar, som är äldre än 150 år med platt, så kallad pansarbark och gott om svampen talticka. På flera av tallarna finns spår efter den ovanliga skalbaggen reliktböck. Skalbaggs-larvens gnag gör så att tallen producerar mycket kåda och barken blir upptrasad och gulaktig.

Vid Majeldsberget är terrängen kuperad med gammal tallskog.

Allén till Dömestad

Holmtorpshagen är en stor och vacker betesmark på en sydsluttning. Härifrån har man en fin utsikt mot odlingslandskapet i söder och Norrköping i fjärran. I området finns omväxlande rika fuktängar och mager rished. Berghällar bryter fram här och var. Nötdjur håller hagen öppen och blomsterrik och flera rödlistade fjärilar såsom bastardsvärmare, hedpärlemofjäril, silversmygare svävfluglik dagsvärmare är funna här. I betesmarken hittar man bland annat kattfot, ängsskallra och jordtistel. I ett starrbevuxet kärr, som mot söder övergår i en sluttande fuktäng, finns en imponerande artrikedom. Här intill växer bland annat den ovanliga fältgentianan. I hagens västra del ligger en liten damm, nästan helt täckt av gäddnate. I dammen finns större vattensalamander och över dammen flyger citronfläckade kärrtrollsländan. Båda är uppsatta på EUs habitatdirektivlista.

Dammen i västra delen av Holmtorpshagen

Kulturvärden

I skogslandskapet finns flera kulturarv bevarade sedan tusentals år. Förhistoriska fornlämningar finns både synligt och osynligt. De synliga är ett antal gamla gravar som är bevarade och synliga på höjder vid skogens slut, likaså förekommer gamla skålgropar i bergen. En gammal hålväg finns också i området. En hålväg är en av de äldsta vägar man känner till och har uppstått av hårt slitage av trampande fötter, klövar och hovar som tillsammans med erosion gröpt ut försänkningar i marken.

Från Dörestad gård sträcker sig en ädellövsklädd allé som avslutas vid Bråvikens vatten i den engelska parken vid Abborreberg. Stora ingrepp har på senare tid gjort att vissa platser på vägen har delats av och belagts med asfalt. Träd utmed kanterna har också sågats ned men inte ersatts av nya.

Vid södra kanten av skogen mot Bråvikens strand finns ett lustställe med tillhörande sjöpaviljong som byggdes på 1820-talet av Christian Lenning. Idag bedrivs stället som restaurang/glassförsäljning och en av byggnaderna fungerar som festlokal. Byggnaderna på platsen är förklarade som byggnadsminne sedan 1983. Därtill finns ett vandrarhem där man har bevarat små sommarstugor som fungerar som övernattningsrum. Traditionen med övernattningsrum sträcker sig ända tillbaka till Lennings tid då luststället byggdes med en eldstad och kök för att bereda övernattningsrum. Runt huset skapade Lenning en engelsk park. Han planterade 100 fruktträd och 800 andra träd. Många är ädellövträd och några, som alm och ask, är numera rödlistade. Idag mer än 200 år senare finns inte så många av träden kvar och ett återställande av parken till dess ursprungliga skick är inte möjligt. Man använder dock parken flitigt och på sommaren anordnas allmänna traditionella firanden och uppträdanden.

Majeldsberget i områdets sydvästra del var en ö då de första människorna, efter senaste istiden, kom till trakten för 7000 år sedan. På toppen finns ett röse och skålgropar från bronsåldern.

I Holmtorpshagen finns även kulturhistoriska spår, dels från bronsåldern med fornlämningar i form av skärvtenshögar och gravar, men även rester av torpbebyggelse från 1700-talet.

Rekreationsområde

Förutom ovanstående är Abborrebergsområdet idag ett mycket populärt rekreatjonsområde bland annat genom dess lämpliga system av gångvägar, upplysta motionsspår och vandringsled. Området är uppskattat både för närboende samt besökare från andra delar av Norrköping eftersom det är relativt lätt att nå området med antingen buss, cykel eller bil. Det ska sägas i sammanhanget att inom gångavstånd från området även finns en kommunal badplats, Slipen. Överallt finns varierande naturtyper och stora möjligheter för den naturintresserade att ständigt göra botaniska upptäckter i de försiktigt gallrade markerna, att se och höra ett varierande fågelliv. På Majeldsberget ger den kuperade miljön och den gamla tallskogen området karaktär och skapar en spännande miljö för lek och upptäcktsfärder. Från berghällarna har man en fin utsikt åt Lindö. Holmtorpshagen är ett härligt utflyktsmål som är inbjudande och strövvänligt

Området bjuder på fina upplevelser året om

Sammantaget kan nämnas att Abborrebergs natur- och kulturområde är värt att bevara med tanke på:

- Den biologiska mångfalden
- Utgörandet av kustlandskap
- Biotoper som är värda att vårda och bevara
- Tillgodose friluftsliv
- Förhistoriska fornlämningar

Mot bakgrund av ovanstående precisering av syftena med att bilda ett reservat hänvisar vi till 7 kap 4 och 5 §§ MB ”skydd av områden. Bildande av ett naturreservat med dess föreskrifter skulle utgöra ett skydd för Abborrebergs skogsområde och hagmarker. Vi hänvisar även till 3 kap 6 § MB,

att natur eller kulturvärden med hänsyn till friluftsliv så långt möjligt ska skyddas mot åtgärder. Behov av grönområden i och i närhet av tätort ska särskilt beaktas.

Som framgår i skrivelsen inrymmer Abborrebergsskogen särskilda värden för norrköpingsborna. Invånarna har sökt rekreation och avkoppling och möjlighet att uppleva en underbar natur inom området ända sedan 1800-talet. Ett skydd av området för att långsiktigt undvika exploateringar och för att säkra en riktig skötsel inom området ser vi som mycket angeläget för att kunna bevara denna unika, vackra och historiska plats för ortsbefolkningen. Därav vädjar vi till ägarna, Norrköpings kommun att prioritera detta ärende för att inte flora, fauna, fornlämningar och rekreationsområdet drabbas av sårbara förändringar med katastrofala följder.

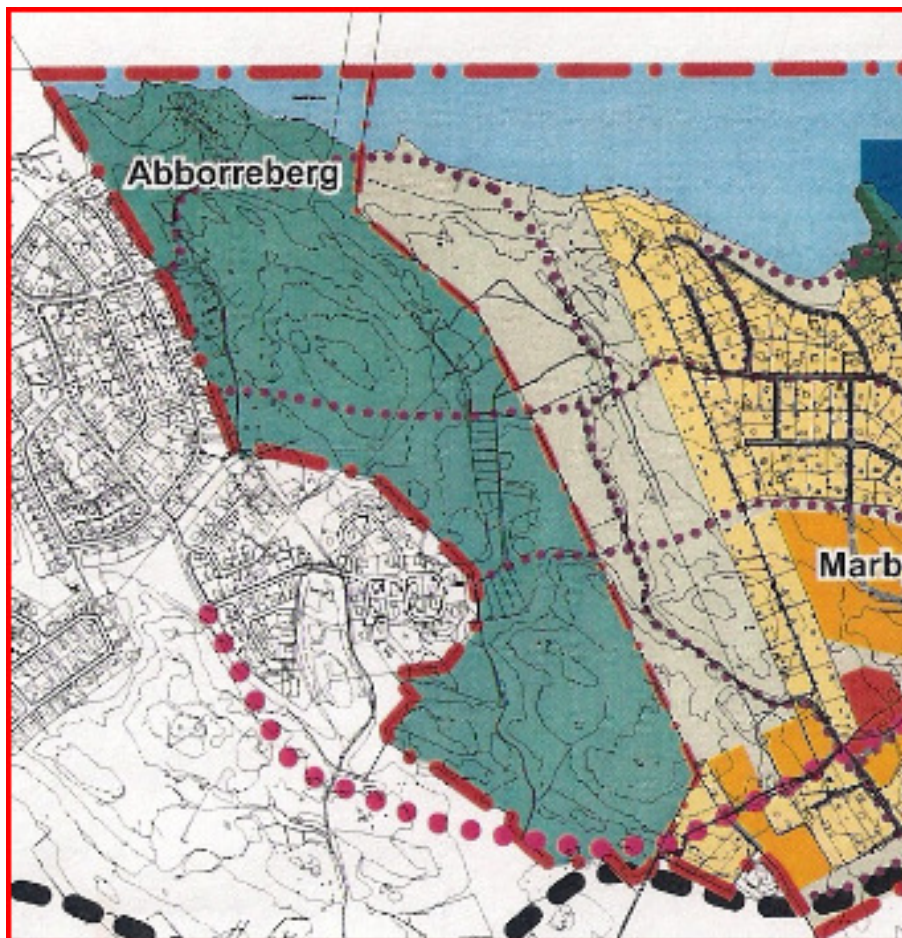

Hotande exploateringar

Området hotas av exploateringar från flera håll. I väster, nära Slipenbadet finns planer på att exploatera. Länsstyrelsen har nyligen förklarat att ny bebyggelse på strandskyddad mark inte kommer att tillåtas. Naturskyddsföreningen anser att hela området som kallas ”Kullen” och angränsande grönområden borde fredas genom att naturreservatet sträcker sig hit.

En förbifartsled för bilar och bussar har skisserats från Lindö, söder om Holmtorpshagarna, till Unnerstad och Djurövägen. Kommunen har nu inriktningen att tillfartsvägar till Marby och Unnerstad ska gå via Arkösunds- och Djurövägen.

Planer finns på att utvidga bebyggelsen i västra Marbystrand. Det arbetas på en ny detaljplan med vägkostnadsutredning.

Utsnitt från Program för Marby-Unnerstad från 2005. Grå färg betecknar "natur".

I de nya planerna för Marby har kommunen tänkt tillmötesgå ägaren av markremsan närmast Marby och tillåta ny bebyggelse. Detta motsätter sig Naturskyddsföreningen. Abborrebergsskogen och det blivande naturreservatet behöver behålla nuvarande bredd. Södra Långtorps bebyggelse har redan lagts långt in i skogen. Om den nya marbybebyggelsen tillkommer blir det knappt någon skog kvar.

Med vänliga hälsningar

Stefan Arrelid

Naturskyddsföreningen Norrköping
Ordförande

stefan.arrelid@telia.com tel 072-728 20 75
Alreiksgatan 4 60235 Norrköping

Information om Naturskyddsföreningen finns på föreningens hemsida:
www.naturskyddsforeningen.se/norrkoping